

zaměřené výstupy, jež pojednávaly o cestách po různých regionech světa, například po Africe či Albánii. Třetím okruhem přednášek byly ty, jež se zabývaly aktuálními problémy vybraných regionů, nebo problémy v globálním kontextu. Řeč tak například přišla na pandemii Covid-19 (na Geografickém ústavu Masarykovy univerzity), problematiku udržitelného (ne)růstu (Univerzita Palackého v Olomouci) či na otázky výstavby říčního kanálu Dunaj-Odra-Labe (Ostravská univerzita). Specifickou (pod)skupinou výstupů byly přednášky pracovníku z vybraných geografických pracovišť napříč celým Českem. Tyto přednášky jsou stále dostupné na kanálu YouTube České geografické společnosti.

Společně se Dny geografie zpravidla probíhá i GIS Day zaměřený na popularizaci geografických informačních systémů. Ten se bohužel v roce 2020 na některých univerzitách vůbec nekonal, nebo se některá univerzitní pracoviště rozhodla ho v okleštěné podobě uspořádat v online prostředí (např. na Geografickém ústavu Masarykovy univerzity). Věříme však, že se v letošním roce 2021 tato tradiční akce, která se stala „součástí“ Dnů geografie, znovu uskuteční.

Přehled všech akcí, které se v roce 2020 uskutečnily, lze nalézt na centrálním webu Dnů geografie: www.dnygeografie.cz. Některé výstupy si lze stále pustit ze záznamu, a mají tak potenciál oslovit další zájemce o jejich obsah.

Doufáme, že v roce 2021 znovu budeme moci pořádat celou akci v prezenčním módu. Diskuze může být „živější“ než v online prostředí, případně i přínosnější. I obsah jistě bude pestřejší, například s řadou výstav, praktických workshopů či výstupů v terénu. Jsme však rádi, že geografická pracoviště pomohla udržet tradici akce i v této nelehké době a připravila pro posluchače pestrou škálu kvalitních geografických příspěvků.

Petr Trahorsch

Ocenění *Le Prix Vautrin-Lud* pro profesora Rudolfa Brázdila

Prestižní ocenění *Le Prix Vautrin-Lud* za rok 2020 bylo uděleno významnému českému geografovi a klimatologovi prof. RNDr. Rudolfovi Brázdilovi, DrSc. Nejvyšší možné ocenění za geografii, přezdívané jako „Nobelova cena za geografii“, bylo uděleno Rudolfovi Brázdilovi pětičlennou komisí na Mezinárodním geografickém festivalu ve francouzském Saint-Dié-des-Vosges dne 3. září 2020. Komise ocenila jeho dosavadní výzkumnou činnost a vynikající výsledky v oblasti geografie. Cena je udělována od roku 1991 a Rudolf Brázdil se tak zařadil po bok dalších významných osobností geografie jako D. Harvey, J.-B. Racine, D. Massey nebo M. Goodchild.

Rudolf Brázdil vystudoval v letech 1969–1974 učitelskou kombinaci matematika a zeměpis na Univerzitě J. E. Purkyně v Brně (současná Masarykova univerzita). V roce 1983 se úspěšně habilitoval na Univerzitě Komenského v Bratislavě v oboru

meteorologie a klimatologie a v roce 1991 se stal profesorem fyzické geografie na Masarykově univerzitě. V současné době působí na Geografickém ústavu Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity a též na Ústavu výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i. Ve své rozsáhlé výzkumné činnosti se Rudolf Brázdil věnuje historické klimatologii a historické hydrologii, variabilitě klimatu v období přístrojových měření, současné klimatické změně a studiu hydrometeorologických extrémů. V rámci pedagogické činnosti se věnuje výuce předmětů se zaměřením na fyzickou geografii, meteorologii a klimatologii.

R. Brázdil. Foto: J. Prokopius.

Na počátku své vědecké kariéry se zaměřil především na analýzu atmosférických srážek a statistické zpracování přístrojových meteorologických řad. Inspirován aktivitami švýcarského historika Ch. Pfistera se Rudolf Brázdil v 90. letech 20. století zasloužil o rozvoj historické klimatologie v Česku. V rámci tohoto oboru se zabývá nejen rekonstrukcí klimatu v Českých zemích na základě dokumentárních, dendrochronologických a přístrojových meteorologických údajů, ale i analýzou hydrometeorologických extrémů. V roce 2006 stál spolu se Z. Kundzewiczem a G. Benitem u zrodu nového oboru, historické hydrologie, kdy publikovali přehledový článek věnující se problematice historické hydrologie v Evropě.

Rudolf Brázdil absolvoval během své bohaté vědecké kariéry řadu zahraničních stáží. Jmenovat lze především pobyt na univerzitách v Bonnu (1983–1984), v Curychu (přelom 1992–1993) nebo v Laboratoři klimatu a environmentálních věd v Paříži (2005). Mimoto se také účastnil tří polsko-českých polárních expedic na Svalbard v letech 1985, 1988 a 1990.

Navázal řadu kontaktů s předními světovými odborníky na významných evropských pracovištích, například v Bernu (Ch. Pfister), Giessenu (J. Luterbacher), Szegedu (A. Kiss) nebo Vídni (G. Blöschl). Navázané kontakty následně zúročil ve vzájemné spolupráci na řadě projektů a odborných publikací. Jedním z příkladů mezinárodní spolupráce byla jeho vedoucí role v jedné z pěti pracovních skupin projektu 6. Rámcového programu EU s názvem *Millennium* (2006–2010). Je rovněž úspěšným řešitelem řady českých i zahraničních projektů věnujících se historické klimatologii, analýze klimatu v době instrumentálních měření nebo časoprostorové variabilitě hydrometeorologických extrémů a jejich dopadů na společnost.

Kromě členství v České meteorologické společnosti a ČGS působí Rudolf Brázdil aktivně jako člen celkem v pěti redakčních radách časopisů (např. *Geografie*, *Bulletin of Geography* nebo *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*). Je na místě rovněž vyzdvihnout jeho editorskou činnost, v rámci které se podílel na editování řady speciálních čísel časopisů, například *Climatic Change* (1999, 2010), *Hydrology and Earth System Sciences* (2015) nebo *Climate of the Past* (2018).

Mimořádně obdivuhodná je jeho publikační činnost, v rámci které je autorem více než 300 odborných prací (171 na Web of Science), jež byly citovány ve více než 4 000 odborných pracích jiných autorů. Tyto práce významně rozšířily naše poznání v rámci historické klimatologie a historické hydrologie a řada z nich určovala další směřování těchto disciplín. V roce 2020 se mj. autorsky podílel spolu s dalšími evropskými a českými vědci na publikaci hodnotící období zvýšené povodňové aktivity v Evropě za posledních 500 let vydané v časopise *Nature*.

Rudolf Brázdil je rovněž hlavním autorem či spoluautorem více než 20 monografií (např. *Atlas podnebí Česka*) a je třeba vyzdvihnout jedenáctisvazkovou řadu popisující klima v Českých zemích za posledních 1 000 let včetně vybraných hydro-meteorologických extrémů. Nejvýznamnější díla se dočkala ocenění v podobě Ceny rektora Masarykovy univerzity za monografie *Historické a současné povodně v České republice* (2005) a *Climate of the Sixteenth Century in the Czech Lands* (2013) nebo Ceny Josefa Hlávky za vědeckou literaturu (*Sucho v českých zemích: minulost, současnost, budoucnost*, 2015). Vyjma ocenění za významné odborné monografie a ceny *Le Prix Vautrin-Lud* se Rudolf Brázdil stal v roce 2018 také nositelem ceny Eduarda Brücknera za významný přínos k interdisciplinárnímu výzkumu v klimatologii.

Výše uvedené aktivity a dosažené výsledky jsou pouze skromným výčtem z rozsáhlé činnosti prof. Brázdila a nemohou dostatečně popsat jeho osobnost. Rudolf Brázdil se vyznačuje skromností, pracovitostí a zápallem pro řešení aktuálních výzev a otázek. Je výborným a studenty oceňovaným pedagogem a školitelem, což dokazuje řada úspěšných absolventů, kteří dělají čest jeho jménu. Do současné doby pod jeho vedením úspěšně obhájilo doktorský titul 13 studentů. Bez nadsázky můžeme prohlásit, že je hybatelem současné české geografie a průkopníkem řady fyzickogeografických oborů.

Lukáš Dolák

Profesor Pavel Prošek obdržel Stříbrnou pamětní medaili Senátu Parlamentu České republiky

V Den české státnosti, dne 28. září 2020, obdržel prof. RNDr. Pavel Prošek, CSc. Stříbrnou pamětní medaili Senátu Parlamentu České republiky. Medaili obdržel za mimořádný a vizionářský přístup v oblasti vědy, zejména českého antarktického výzkumu.

Pavel Prošek je emeritním profesorem Masarykovy univerzity. V rámci svého působení profesora meteorologie a klimatologie se věnoval především klimatu polárních oblastí. Je zakladatelem Českého antarktického výzkumného programu. Jeho přičiněním postavila Masarykova univerzita v letech 2005–2006 vědeckou stanici J. G. Mendela na ostrově Jamese Rosse u Antarktického poloostrova. Během 15 expedic se na ní vystříдалo téměř 150 českých i zahraničních vědců a vědkyň.